

Visitasforedrag

Heskestad og Lund, 27. September – 2. Oktober 2016.

Innledning

Lund

Først av alt vil jeg gjerne takke for gjestfriheten!

Fra vi begynte visitasen på Heskestad skole har vi kjent oss velkomne. Allerede i planleggingen så vi at dette ville bli en godt forberedt visitas, det er sjelden noen har så god orden på ting så tidlig som vi har sett her i Lund og Heskestad.

Visitasrapporten menigheten har levert på forhånd har også høy kvalitet, i måten den er skrevet på og i det den forteller om. Det er imponerende å se det frivillige arbeidet her i Lund og Heskestad. Det er gledelig å se de flotte verdiene dette arbeidet bæres av.

Hva skal en visitas være

En bispevisitas er en anledning til å feire menigheten. Dere har brukt uken godt til å vise menigheten fram, og i visitasforedraget skal jeg si noe om hva jeg har sett. En bispevisitas skal også være en anledning til å tenke framover. Vi lever i spennende tider i kirken. Samfunnet vårt blir mer mangfoldig, men det gjør ikke kirken mindre viktig, tvert imot. Det er like viktig å forkynne evangeliet og dele Guds kjærlighet, døpe, gi opplæring i tro og liv til barn og unge, bygge fellesskap blant voksne, feire gudstjeneste og tolke livet i kristne rammer som det alltid har vært. Det skal lokalmenigheten gjøre.

Derfor har jeg både lyst til å dele gleden over mye av det fine jeg har sett her hos dere – og gi dere noen tanker og utfordringer å ta med dere på veien videre.

Diakoni

Et spennende trekk ved fortellingen om Jesus er hvordan han valgte å leve livet sitt her på jorden. Når Guds Sønn kommer fra det høye og ned til oss og viser oss Gud, så er det spennende å se hvordan han gjør det.

Jesus var 30 år før han begynte å reise rundt, forkynne, kalle disipler og møte mennesker. Noe av det mest slående med Jesus er hvordan alt han gjør og sier bæres av omsorg for hvordan mennesker har det. Det står ofte i evangeliene at Jesus blir grepet av inderlig medfølelse. Det står at han har et særlig blikk for de som faller utenfor, de som ikke har venner, de som har kommet skeivt ut i livet, de som er syke og i nød, barn, kvinner, fattige – og for alle som søker Gud, til og med noen rike.

Det samme engasjementet til beste for mennesker har jeg også sett mye av her i Heskestad og Lund. Her finnes det et konkret og tydelig engasjement for lokalsamfunnet, for barn og

unge, for mennesker av ulike slag som trenger fellesskap. Jeg har sett at for dere er ikke diakoni teori, det er et kall og det er praksis.

Flerkulturell komité

Jeg tenker for eksempel på flerkulturell komité. En av vår tids store utfordringer er flyktningesituasjonen i verden. Den utfordringen er også lokal.

Vi kan alle sette oss inn i hvordan det er å komme ny til et sted. Da kommer vi både med nysgjerrighet og frykt. Det er spennende å møte det nye – og vi er sårbare. Vi lurte på om vi vil bli sett som den vi er, om noen vil ha interesse for oss, om noen vil ha bruk for oss.

Flerkulturell komité her i Lund arbeider for å skape arenaer der asylanter, flyktninger og etniske nordmenn kan møtes. Og det lykkes de med! Jeg hører om flerkulturelle gudstjenester, flerkulturelle treff, turgruppe og førjulstreff. Menigheten får tilbakemelding om at selv små møtepunkter har stor verdi for de som kommer. De merker seg smilende og vennlige ansikter. Etniske nordmenn og nye nordmenn får dele mat, kultur og opplevelser – og vi får se oss selv utenfra. Jeg fikk høre at tradisjonen med å gå rundt et tre var noe av det morsomste noen av de nye hadde vært med på på lenge.

Som noen i den flerkulturelle komitéen sa: Gjennom kontakten med de nye Moi-buene er det ikke bare vi som gir: Vi blir beriket selv. Det er både en reell opplevelse og dyp teologi: Gjennom å leve i kristen kjærlighet kommer vi også i kontakt med livets mening. Den ligger ikke i å søke sitt eget, men i å leve for hverandre. En av vår tids martyrer, teologen, presten og nazi-motstanderen Dietrich Bonhoeffer, sa det enkelt: «Kirken er kun kirke når den er til for andre.»

Omsorgssenteret.

På onsdag var vi på besøk på omsorgssenteret. Vi møtte mange av de som bor der, ledelsen, ansatte og helse- og omsorgssjefen.

Dette besøket gjorde inntrykk. Vi møtte et sterkt og helhetlig engasjement for de eldre i Lund kommune. Kommunen og de som arbeider innen helse- og omsorg utfører arbeidet sitt med kvalitet og høy kompetanse. De er ikke bare opptatt av å oppfylle minimumskrav og tallfestede mål, men ønsker virkelig å gi eldre her i Lund god livskvalitet.

Det var spennende å høre at omsorgssenteret som det første i Rogaland er sertifisert i "Livsglede-prosjektet". I dette prosjektet preges den enkeltes hverdag på sykehjemmet av meningsfulle innslag. I sansehagen møtte vi en katt de som bor der har glede av. Det legges systematisk til rette for opplevelser utendørs og for tiltak som passer til den enkeltes interesser. Alt dette planlegges og kvalitetssikres systematisk. Foreløpig gir prosjektet både

økt livskvalitet til brukerne, arbeidsglede for de ansatte og trygghet for de pårørende. Dette er et prosjekt jeg håper blir kjent flere steder i Rogaland.

Grønn menighet

Lund menighet har også vært en foregangsmenighet som grønn menighet. Slik vi som fellesstab for bispedømmet kjenner denne menigheten, er ikke det grønne bare noe som ligger på overflaten, men her finnes det et ekte og gjennomgripende engasjement for å ta vare på skaperverket. Jeg har i flere sammenhenger vist til det gode og planmessige arbeidet her, som en modell for andre menigheter i bispedømmet.

Dalane har selv blitt rammet av ekstremvær og store ødeleggelse under rekordflommen i fjor vinter. Det er overveldende enighet blant forskerne om at klimaendringene skyldes den forskjellige menneskelig aktivitet skaper. Det er også enighet om at vi mennesker har mulighet til å løse disse utfordringene, men at det kreves både politisk handling i stort, nasjonalt og internasjonalt, og lokalt og privat engasjement for å gjøre endringer i smått.

Lund menighets plan som grønn menighet er både helhetlig og konkret. Den fokuserer på både menigheten som organisasjon og på menighetens medlemmer. En egen gruppe har ansvar, fellesrådet skal drive grønt, vern om skaperverket blir tema i gudstjenester, det samles inn penger til miljøorganisasjoner, det informeres, jobbes med fairtrade, drives ENØK-arbeid og tas valg ut fra miljøperspektiver. Planen og engasjementet er imponerende. Jeg håper engasjementet for dette fortsatt får prege menigheten – og at det smitter til hele lokalsamfunnet.

Lund menighet er ikke bare diakonal i miljøengasjement og engasjement for flyktninger. Alle ansatte er engasjerte i diakoni. Mange frivillige bidrar. Det arrangeres også samlivskurs, temakvelder, sorggrupper, holdes andakter på omsorgssenteret og deles ut blomster til eldre.

Diakoni Heskestad

I Heskestad er det frivillige som har ansvar for diakonien. Menigheten gir ut blomsterhilsen til eldre, organiserer andakter på sykehjemmet og formiddagstreff i Kyrkjestova. I ei bygd som Heskestad er det også mange anledninger til hverdagsdiakoni, gjennom hvordan folk tar vare på hverandre i det daglige.

I det siste har bispedømmet utarbeidet en mal for hvordan små menigheter uten ansatt diakon kan lage diakoniplan. Dette kan også være en ressurs for Heskestad.

Misjon

Både Lund og Heskestad har også et sterkt og målrettet misjonsengasjement, der prosjektene passer menighetene godt. I Heskestad samarbeider menigheten med

HimalPartner om utbygging av minikraftverk i Nepal. Lund støtter et prosjekt i Laos, og gjennom julemesse og andre innsamlinger støtter befolkningen her med blant annet å gi folk tilgang til rent vann, gi skolegang og bygge ungdomsarbeid i kirkene.

Konklusjon diakoni.

Å være diakonal – å uttrykke nestekjærlighet i praksis, ut fra troen på den verdien enkeltmennesket har for Gud – det er en del av kirkens vesen. For å sitere Det nye testamente: "Kjærligheten er fra Gud, og hver den som elsker er født av Gud og kjenner Gud. Den som ikke elsker, har aldri kjent Gud, for Gud er kjærlighet. (...) Mine kjære, har Gud elsket oss slik, da skylder også vi å elske hverandre. Ingen har noen gang sett Gud. Men dersom vi elsker hverandre, blir Gud i oss, og hans kjærlighet er fullendt i oss." (1 Joh 4,7-8 og 12).

Jeg har sett Guds kjærlighet her i Lund og Heskestad. Det er noe av det jeg gleder meg aller mest over. Men jeg tror diakonien også ville blitt klart styrket om det hadde vært mulig med en stillingsressurs til diakoni. Her har menigheten alt et engasjement og har gjort et forarbeid, og disse planene bør ikke legges på is, men holdes liv i.

Ungdom

På Nygård skole spurte en av elevene meg hva jeg som biskop gjør for at flere ungdommer skal trives i kirken. Dette snakket vi også om i møtet med menighetsrådene. Det er et tema i visitasrapporten og jeg har spurt etter underveis.

Både Heskestad og Lund er steder der ungdom må reise bort for å gå på videregående skole. Derfor er det kanskje yngre ungdom som er den viktigste målgruppen. Forskning viser også at den siste delen av barneskolen og den tidlige delen av ungdomsårene er veldig viktige for hva ungdom tar med seg videre i livet.

Vi vet også at ungdomsårene er en sårbar fase. Det har blitt nevnt at det er en økning i barnevernssaker og rusproblematikk her i kommunen. Vi vet at ungdom er under stort press for å framstå som vellykkede, gjennom både skole, idrett og sosialt. Sosiale medier og medievirkeligheten har kanskje skapt enda sterkere bilder av det glansede, polerte livet, og vi voksne hjelper ikke alltid til når vi dyrker det ytre og legger vekt på prestasjoner og masker av suksess.

Det hører med til kjernen av evangeliet og vår teologi at mennesket er elsket før det presterer. Vi døper barn før de har utrettet noe som helst – men likevel har vunnet hjertene våre. Det kan vi ta med oss og formidle videre i livet, opplevelsen vår av egenverdi trenger stadig påfyll gjennom livet.

Lund menighet har et tilbud til ungdom. Det er viktig. Oppslutningen veksler. Men jeg skulle ønske at vi som kirke virkelig, i alle ledd, klarer å prioritere ungdom høyt. Det bør vise seg i hvordan vi prioriterer både innsats og ressurser.

Ungdom trenger steder å være, steder å bygge fellesskap med hverandre, steder å møte gode idealer for livet, miljøer der den enkeltes verdi ikke defineres ut fra krav som binder og lammer, men som frigjør. Mange av oss som er her har opplevd en god ungdomstid i kirken og vet hva det kan bety. Vi vet også at vi som voksne ikke trenger gjøre oss selv annerledes enn det vi er for å være med ungdom, men at det handler om å prioritere og våge. Jeg håper menighetene her vil ta godt vare på ungdom, i både trosopplæring, konfirmantarbeid og gjennom gode væresteder. Tusen takk til alle som gjør en innsats for det allerede!

Trosopplæring

Kirken har mange viktige kontaktpunkter med befolkningen. Litt over 3 av 4 i bygdene her er medlemmer av Den norske kirke. 3 av 4 barn blir døpt. 61,4 prosent av ungdommene blir konfirmert. Gudstjenestene bare i Lund og Heskestad blir besøkt over 6000 ganger i løpet av et år, og over 500 mennesker feirer jul blant annet ved å gå i kirken på julaften. Kirken møter mennesker i gleden over kjærligheten og sorgen når noen mister.

Kirken ønsker likevel å bidra mer i samfunnet. De siste årene, fra 2003, har, med sterk og bred politisk støtte, kirken satset på trosopplæring. Trosopplæring er kirkens hovedsatsing for tiden. Som det heter i visjonen for trosopplæringsreformen ønsker kirken å bidra til livstolkning og livsmestring for alle døpte, uavhengig av funksjonsnivå, over hele landet.

Lund og Heskestad har vært foregangsmenigheter her også. Menighetene har en omfattende og godt etablert trosopplæringsplan som har fungert godt i mange år. De siste årene har til dels vært preget av at menigheten hadde utvidede økonomiske rammer i startfasen, og nå har snevrere rammer, men et stort frivillig engasjement har likevel båret trosopplæringen videre. Jeg blir både takknemlig og stolt på kirkens vegne av å se innsatsen og kvaliteten på den!

I Heskestad har frivillige gjort en kjempejobb for å få trosopplæringen til å gå rundt. Trosopplæringen skjer både i nye tiltak og i viktige tilbud med lange tradisjoner. Det er flott å høre om mandagsklubben, med barn, foreldre og av og til besteforeldre benket rundt fortellinger og sang i sprell levende former i Kyrkjestova - og det nye barnekoret, som jeg håper kan bidra ofte i gudstjenester.

Samtidig er det kjekt å høre at menighetene også samarbeider på tvers om trosopplæringen, for eksempel i løpet av tårnagenthelga. Lokal identitet og samarbeid på tvers er ikke en konflikt, men en ressurs.

I menighetsråd og stab har jeg møtt stor glede og mange forventninger til den nye trosopplæreren. De forventningene tror jeg er godt begrunnet. Jeg er sikker på at mange barn, unge og voksne vil bli kjent med henne og møte en flott representant for kirken. Det vil være viktig for menigheten å gi rom for hennes initiativ og faglige kompetanse – og sørge for rammer som gjør at hun trives som ny.

Trosopplæringsreformen er ikke basert på offentlig finansierte stillinger. Staten bidrar med noen midler, kanalisert gjennom bispedømme og fellesråd, rettet inn mot soknene, som så skal brukes i faglig arbeid, i samarbeid med andre ansatte og til å forløse frivillighet i menighetene. Her vet vi at vi allerede har store ressurser – men at vi også har høye ambisjoner. Vi har en sunn kirkelig utålmodighet som både driver oss framover og som kan være krevende, fordi vi må leve i spenningen mellom det vi ønsker og der vi er nå. Møtet med dere har bekreftet det positive engasjementet, og jeg oppfordrer dere til å lage gode, konkrete prosesser om hvor veien går videre. Trosopplæringen er kommet gjennom etableringsfasen, dere her i Lund har nå et særlig godt utgangspunkt for å revidere planene slik at de passer til de ressursene og utfordringene dere har i dag. Bispedømmet ønsker både å lytte til lokale innspill, være i dialog om det faglige innholdet og legge til rette for en god prosess rundt revisjonen

Det er bredden av barn og unge som er fokus for trosopplæringsreformen. På møtet med menighetsrådene kalte Cecilie Bakkene Pedersen, som er kontaktperson for Dalane, trosopplæring for folkekirkens håp. Troen åpner Guds rike for oss og kaller oss til å leve for hverandre. Den norske kirkes visjon for tiden er "Mer himmel på jord". Å gi barn og unge trygghet om at de aller dypest sett er elsket, at livet deres bærer et stort potensiale for mange typer mening, at vi som mennesker har et kall til å lindre nød, bygge fellesskap, og fremme rettferdighet, gjør trosopplæring til kanskje det viktigste en menighet kan satse på i vår tid. Det er ikke bare i trosopplæringen i menigheten dette skjer, men trosopplæringen hjelper oss å bli en enda større arena for dette i lokalsamfunnet.

At trosopplæringen legger vekt på tiltak som skal nå så mange som mulig av de døpte, tar ikke bort verdien eller betydningen av kontinuerlig arbeid. Kirken er også det stedet der både voksne, barn og unge skal finne fordypning og vekst i troen. Noen ganger kan det bli kunstige konflikter mellom punkttiltak og kontinuerlig arbeid, andre ganger er ressursene knappe og krever prioriteringer. Menighetsrådet har et lederansvar for å nå ut til så mange som mulig og å gi gode arenaer for vekst. Jeg tror Lund og Heskestad i dag ikke er så langt unna et godt balansepunkt.

For at trosopplæringsreformen skal lykkes, kreves det bredt eierskap: I menighetsrådet, blant de frivillige, hos foreldre og i lokalsamfunnet og blant de ansatte.

Jeg tror menighetene kan glede seg til å se fruktene av det økte tverrfaglige arbeidet med konfirmasjon, der både prest, trosopplærere og kantor er synlige i konfirmasjonsundervisningen. I år har menigheten også klart å legge til rette for at konfirmantene får delta i hjemmegrupper. Sammen med det positive frivillige engasjementet er det mye som lover godt for trosopplæringen i Lund framover. Men arbeid blir det fortsatt.

Skole-kirke

I løpet av visitasen har vi besøkt barnehagen på Hovsherad, Nygård skole, Lundheim folkehøgskole og Heskestad barneskole. Vi har hørt om godt kirke-skole-samarbeid og møtt interesse for å utvikle dette samarbeidet videre. Det finnes gode planer og lokale tradisjoner, med skolegudstjenester, skole- og barnehagebesøk, adventssamlinger i Stallen på Heskestad, og påskevandring i kirken. Både skole, kirke og barnehager uttrykker at de gjerne kan samarbeide mer – og dagens rammeverk for skolene gir både godt rom og ryddige rammer for dette.

Skolen er en viktig arena for identitetsbygging og positiv samfunnsutvikling. KRLE-faget legger vekt på at elevene skal få hjelp til å bygge sin egen identitet, gjennom kunnskap om sin egen tradisjon. Skolen kan derfor være frimodig på å presentere den kristne og humanistiske tradisjonen i vårt samfunn. Det er familiene og elevene som slutter seg til et livssyn, men skolen skal være med på å la stemmen fra vår kultur og tradisjon lyde, og de lokale forholdene skal prege undervisningen. Målene for faget reflekterer dette.

Samtidig er skolen en viktig fellesskapsarena. I skolen møtes elever – og lærere med ulike livssyn. Skolen skal være en arena der elevene får kunnskap og respekt for ulike livssyn, at alle, uansett eget ståsted, skal kunne møte andre med respekt, trygghet og åpenhet. Det er livsnødvendig for oss som samfunn at vi både mestrer å ta vare på våre egne, godt forankrede kristne og humanistiske verdier – og mestrer å møte mangfoldet i samfunnet ved å gi rom for ulike kulturer, ulik tro, men på en basis av gjensidig respekt og fredelig sameksistens. Her har skolen og KRLE-faget en svært viktig rolle.

I samarbeid mellom Stavanger kommune, stiftelsen Areopagos, Stavanger kirkelige fellesråd og Stavanger bispedømmeråd ble Kirkelig Dialogsenter etablert i 2012. Her er både muslimer, human-etikere og kirken aktivt inne. Dialogsenteret tilbyr ressurser for skoler, menigheter og ungdomsmiljøer i hele Rogaland, til å møte det religiøse mangfoldet. Ikke alle har like mye erfaring eller ressurser når behovet dukker opp, men her kan Dialogsenteret være en ressurs for skoler og organisasjoner i Lund.

Kirke og kommune.

Mange ganger i løpet av visitasen har jeg tenkt at det må være godt å bo i Lund. Det er det selvsagt ikke for alle. Det finnes både ensomhet, rusproblemer, arbeidsledighet, relasjonelle konflikter, sykdom og utfordringer med å finne mening i livet, her som andre steder.

Samtidig har jeg møtt en kommune med et ekte engasjement til beste for innbyggerne. Det har jeg hørt hos ordføreren, rådmannen og politikerne i formannskapet, på tvers av partigrensene. Det har jeg sett i det arbeidet kommunen gjør, gjennom et flott nybygg i den kommunale barnehagen på Hovsherad, trivsel og nysgjerrighet blant elevene på Heskestad og på Nygård skole, og tjenester med høy faglig kvalitet på omsorgssenteret. Ingen kommune kan klare alt, men jeg har hørt en grunntone av kvalitet og omsorg på de offentlige institusjonene her.

Jeg ble spesielt fascinert av det jeg møtte på omsorgssenteret. Her er det et kontinuerlig og godt samarbeid med kirken. Det som skjer her er virkelig viktig for de som bor på og bruker omsorgssenteret og for de pårørende. Men her har jeg møtt flotte ledere og ansatte, som gleder seg over arbeidet sitt. Livsglede-prosjektet, der en forsøker å møte beboerne som den de er, som hele mennesker, gjennom å møte dem gjennom deres interesser, ser jeg som et faglig arbeid mange flere kommuner i Rogaland bør få del i. Lund omsorgssenter er det første i fylket som er sertifisert i prosjektet, men jeg håper det ikke blir det siste. Alle som bor på et omsorgssenter er mye mer enn pasienter.

De siste årene har også kommunen vist god evne til å ta vare på kirkene og kirkegårdene. Som kirkevergen sier, så er kvaliteten på dette viktig for folk i bygda. Det var flott å være på kirkegården og i kirken på Heskestad, som nå framstår som en flott ramme for gudstjenester og høydepunkter i bygdas liv. Og i Lund kirke har kommunen en kulturskatt med verdi ut over det lokale. Området rundt kirken, med lysglobe utenfor Lund kirke, Stallen på Heskestad, menighetssenter i Lund og Kyrkjestova på Heskestad, er også gode rammer for det pulserende livet i menighetene.

Møtene med næringslivet i bygda har også vært inspirerende. På Marlink i Hovsherad og på NorDan her på Moi har jeg møtt ekte arbeidsglede, velbegrunnet stolthet over høy kvalitet og gode resultater, en profesjonell og dynamisk holdning til å drive næringsvirksomhet, høy kompetanse, men ikke minst også et bredere samfunnsengasjement det er flott å se. En bedrift er så mye mer enn et redskap for å skape overskudd. Det er et sted folk lever livet sitt. Det er en organisasjon som tjener andre gjennom å gjøre det den er god til. Det er virksomheter som bærer lokalsamfunnet, både gjennom å være direkte bidragsyttere til livet her, og gjennom å støtte annen virksomhet lokalt.

Jeg vil gjerne utfordre kommunen til å satse videre på kvalitet også i forhold til kirken. Det er overtydelig at Kirken er viktig for å øke kvaliteten på barn og unges oppvekstvilkår, et viktig

felleskap og en viktig bidragsyter i kommunen. Basistjenester i kirken, med kirkelig administrasjon, betjening av kirkene og vedlikehold av bygg er sikret, men vi vet at det her også er et uforløst potensiale, både i diakoni og arbeid for barn og unge. Frivilligheten bidrar mye allerede, både økonomisk og i innsats, men fra bispedømmets side skulle vi ønsket at lokalsamfunnet også fikk oppleve hva det kunne skapt med økt satsing i form av driftstilskudd til menighetsrådenes virksomhet og på sikt gjerne en stilling innen diakoni. Samhandlingsreformen er et uttrykk for fellesskapets behov for at mange bidrar, for eksempel i livets siste fase.

I forhold til å etablere en diakonstilling vil et spleiselag være naturlig, men det er kirkens rolle å peke på muligheten for kommunen til å satse videre på kirken som en viktig samfunnsaktør. Verken fra politisk eller kirkelig hold er det tenkt noen endring i forholdet mellom kirke og folk eller kirke og kommune etter det organisatoriske skillet mellom stat og kirke.

Kostratallene viser at Lund ligger noe bak både Sokndal og Bjerkreim på flere av indikatorene. Kirkevergens innspill til økonomiplanen viser detaljene, men ut fra at Sokndal og Bjerkreim også ligger under landsgjennomsnittet på flere områder, tenker jeg at min rolle som biskop innebærer å peke på gevinsten for lokalsamfunnet som følger av god kirkelig betjening. Vi ser ofte at god kirkelig grunnfinansiering gir klare gevinster i frivillig arbeid. Jeg hører om god dialog mellom kommune og kirkelig fellesråd, og regner med at de involverte har et godt blikk for både prioriteringer og muligheter.

Jeg vil også utfordre kommunen til å inkludere soknepresten i kriseteamet. Det skjer i nabokommunene, og ellers i fylket erfarer vi at der kirken er med i dette arbeidet, blir informasjonsflyten og omsorgen for de pårørende ved kriser bedre.

Kirkesituasjon

I vår vedtok Kirkemøtet, etter lange prosesser i kirken, at kirken skal gi rom for to syn på likekjønnet samliv. I 2017 vil det bli mulig for par av samme kjønn å bekrefte sin kjærlighet for Guds ansikt og få Guds velsignelse. Dette vil bli mulig i alle kirker i hele landet.

Det gleder jeg meg over. Slik jeg ser det, kan denne praksisen begrunnes godt både bibelsk og teologisk, ikke så mye i enkelte bibeltekster, men i de store linjene i det kristne menneskesynet som framtrer i evangeliet og det vi vet om menneskeliv og kjærlighet i dag.

Det er også veldig viktig for både kirken og meg selv som biskop å gi rom for alle. Både de som er glade for at kirken kan bekrefte likekjønnede parforhold, og de som enten ser ekteskapet eksklusivt som en institusjon beregnet for kvinne og mann, eller fortsatt kjenner seg forpliktet av de tekstene i Det nye testamente som avviser samliv mellom to av samme kjønn. Vi har ikke klart å bli enige om teologien rundt dette i kirken, men Kirkemøtet har

vært tydelige på at vi i stort er enige om å være uenige og at det er mulig å leve med to syn i dette spørsmålet i samme kirke.

Utfordringen ligger i at denne debatten vekker sterke følelser. Rent menneskelig sett er det mest utfordrende å gi rom for noe som er annerledes når våre egne viktige verdier blir berørt. Også her i Lund har noen meldt seg ut av kirken i protest mot det nye vedtaket, akkurat som andre tidligere har meldt seg ut eller distansert seg i protest mot at et slikt vedtak har manglet.

Når noen melder seg ut, gjør de dette spørsmålet veldig sentralt. Jeg tror vi tydelig vil se over tid at vi på tvers av uenighet i dette har uendelig mye positivt å dele som kirke. Det avgjørende for oss som kirke er at vi søker og forkynner Jesus Kristus og vil dele Guds kjærlighet så den fester seg i tro og liv, stadig bredere og dypere.

Gudstjeneste, kirke og kultur

Vi rekker ikke over alt i et visitasforedrag. Det er først i dag vi har feiret gudstjeneste sammen. Jeg ser at Lund i mange år har gjort et godt arbeid med gudstjenester. Ikke minst er det flott å se at menigheten er god på involvering. Også her lever ønsket sterkt om at flere skal oppdage og få del i det som gudstjenestefellesskapet gir.

Gudstjenestelivet i Lund utmerker seg både gjennom et bevisst liturgisk arbeid og god involvering av frivillige. Under visitasen har jeg fått sett at her kan både nye og erfarne talenter få utvikle seg, lære og formidle. Korene i Heskestad og Lund er menighetsbærende virksomhet, i tillegg til å være et svært godt lokalt kulturarbeid.

Det gode kirkemusikalske arbeidet gjør at menigheten også har et godt utgangspunkt for å lage plan for kirkemusikk. Det er lettere å lage en god plan når man er kommet godt i gang, men en god plan vil være en viktig ressurs for videreutvikling av det kirkemusikalske arbeidet.

I bispedømmet har vi sett litt på hva som er med på å bygge opp om god gudstjenestedeltakelse. Ikke uventet er det viktig at gudstjenestene er godt tilrettelagt for barn, for eksempel gjennom søndagsskole eller at barn blir synlige i gudstjenesten. Involvering av frivillige er også viktig. Det samme er fellesskapet rundt gudstjenesten, med kirkekaffe, og fellesskapet ellers i menigheten. De menighetene som har et sterkt fellesskap får flere til å komme til gudstjeneste. Og måten troen blir synlig på i et lokalsamfunn, er at gudstjenesten blir prioritert.

Det er flott å høre at folk fra Lund også kan reise til Heskestad når det ikke er gudstjeneste i Lund. Vi har hatt noen samtaler om gudstjenesteforordning. Kirken regionalt og nasjonalt er i en økonomisk situasjon der de faste kostnadene har økt uten at bevilgningene har fulgt

etter. Menighetsråd og fellesråd er kjent med at det kan få konsekvenser for gudstjenesteforordningene, og vi har drøftet prosessen under visitasen. Vi har utarbeidet et forslag der Lund får gudstjeneste annenhver søndag, og Heskestad gudstjeneste rundt én av fire søndager. Selv om det er viktig med rask avklaring, vil menighetsrådene få anledning til å gi tilbakemelding før et endelig vedtak blir gjort, men uten å aktivisere et stort byråkrati eller forkludre planleggingen av neste semester. Biskopen trenger likevel konkrete lokale innspill for å gjøre gode vedtak.

Hvis det blir færre gudstjenester vil tre ting bli viktige. Både at menigheten selv kan velge å supplere de forordnede gudstjenestene. Også at to mil ikke er en uoverkommelig avstand for å sette av tid på en søndag til fellesskap, feiring, bønn, sang og refleksjon over livet. Dessuten står menighetene i vår tid tydelig på flere bein. Vi ønsker ikke å redusere antall gudstjenester, men når det blir nødvendig ut fra de økonomiske rammene, så er det godt å vite at menighetene står på mange bein og at hverdagskirken i vår tid er både aktiv, givende og viktig. Det har jeg for eksempel hørt fra Heskestad, der folk gjerne kan våge seg mer inn på gudstjeneste, men også har gode tilbud på ukedagene, for eksempel i formiddagstreffet.

Frivillighet

Mye av hverdagskirken bæres av dere som er frivillige medarbeidere. Menighetsrådslederen i Lund sa noe vakkert på inspirasjonskvelden på torsdag. Hun delte et håp om at de frivillige har oppgaver de liker og trives med. At de får brukt seg selv. At oppgavene er passe store og passe utfordrende, og passer til den livsfasen en er i. At de frivillige er flinke til å si fra selv om sine ønsker og behov. Og at hun håper alle kjenner velsignelsen ved å være i frivillig arbeid.

For meg høres dette ut som verdier som kan skape bærekraftig frivillighet. Der mennesker ikke kjenner seg brukt og utnyttet, men velsignet og beriket gjennom tjenesten. Alt arbeid har et element av innsats, kanskje noen ganger til og med slit. Men en klarer ikke stå lenge i en tjeneste uten å være i kontakt med en indre motivasjon og glede i arbeidet. Den høres det ut som dere vil hjelpe hverandre å finne.

Men i en såpass stor virksomhet som denne menigheten, så kreves det også god organisering for å få hjulene til å gå rundt. Mange gode systemer er allerede på plass, men vi har også snakket om behovet for videre tilretteleggelse og koordinering av den frivillige aktiviteten. Det er menighetsråd og ansatte som sammen har som oppgave å finne de beste ordningene for dette, slik situasjonen er nå.

Jeg er imponert og takknemlig over den store innsatsen mange av dere gjør. Jeg vil ikke nevne navn, men jeg kan si at det er mange navn her jeg vil huske. Ikke minst vil jeg huske den positive grunnstemningen jeg har sett blant tillitsvalgte og frivillige ledere.

Heskestad gamle kirkegård

Under den gamle kirkegården på Heskestad ligger tuftene til en gammel kirke. Kirkevergen arbeider med et spennende prosjekt for å kartlegge dem, gjennom bruk av georadar og samarbeid med et universitet og Arkeologisk Museum. Kanskje kan de som bruker E39 se resultatene av det om noen år, sammen med skoleklasser og bygdefolk på Heskestad. Prosjektet er godt planlagt, nå er det finansiering og gjennomføring som er utfordringen.

Dette prosjektet illustrerer også flerfoldigheten vår som kirke. Det forteller om de dype røttene vi har i norsk historie, røtter som fortsatt bærer friske trær. Det bygger på hvor viktig kirken har vært for livstolkning og formidling av håp i generasjoner. Det bygger på hvordan kirken i dag er en kulturbærer.

Fra hjerte til hjerte

Lund menighet har et slagord – fra hjerte til hjerte.

Vi merker forskjellen på kommunikasjon som kommer fra hjertet og som når til hjertet. Jeg har opplevd mange ganger i løpet av denne uken at det jeg har sett har nådd meg i hjertet.

Det har skjedd i møtet med menighetsrådet, entusiasmen i bedriftene, tonen i formannskapet og hos ordføeren, det åpne samarbeidet i staben, kraften i frivilligheten, kvaliteten på kulturarbeidet og det kirkemusikalske arbeidet, møtet med den talentfulle trosopplæreren, i de glødende, dagsaktuelle spørsmålene hos elevene på Lundheim og de nysgjerrige ansiktene og hendene som nesten ikke kunne strekkes høyt nok i 1. klasse på Nygård skole, i furene i ansiktene på de som bor på omsorgssenteret og i det livskraftige mangfoldet i kulturlivet på kulturkvelden.

Heskestad-koret sang en sang torsdag kveld. Den har tekst av Heidi Strand Harboe. Hun er en lokal salmedikter som setter gode ord på bønn og tro, liv og lengsel. Denne bønningen vil jeg gjerne vi skal dele sammen, som oppsummering av en visitas jeg vil huske med stor glede.

Vær hos meg himmelske kjærleik

Vær i min dag og mi tid

Vær i min gråt og min latter

Fyll meg og gjer meg fri

Lev i meg himmelske kjærleik

Fyll meg med alt som er ditt

Fyll mine auge med varme

Fyll heile livet mitt

Omslutt meg himmelske kjærleik

Sjølv om eg ofte trør feil
La meg få spegla ditt rike
Vern meg og gjer meg heil

Her mellom speglar og gåter
Her på ei dansande jord
Kom til oss himmelske kjærleik
Vis oss at Gud er stor

Omgitt av skapande kjærleik
Der får eg leva og bu
Mitt mellom speglar og gåter
Vaklar eg trygt i tru

*Denne sangen vil fortsatt synges når visitasen er over, som bønn, trosbekjennelse og visjon
for våre liv og livet i Heskestad og Lund.*